

Sygn. akt X Ga 302/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 18 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu X Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Ewa Kaźmierczak

Sędziowie SSO Jolanta Waltrowska

SSO Małgorzata Goldbeck-Malesińska

Protokolant st. sekr. sąd. Mirosława Klimowicz

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2014 r. , w P.

na rozprawie

sprawy z powództwa J. S.

przeciwko P. U.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P. z dnia 21 lutego 2014 r. sygn. akt X GC 628/13

1. oddala apelację,
2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.200 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej,
3. przyznaje pełnomocnikowi pozwanego radcy prawnemu H. N. ze Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P. kwotę 1.476 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu.

/-/J. W. /-/ E. K. /-/ M. G.-M.

UZASADNIENIE

Pozwem z 10 stycznia 2013r. powód J. S. wniósł o zasądzenie od pozwanego P. U. kwoty 19.686,04 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 7.566,11 zł od 11 września 2012r. do dnia zapłaty, od kwoty 2.706zł od 19 września 2012r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 9.413,93 zł od 21 września 2012 r. do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu, według norm przepisanych. Uzasadniając swoje żądanie powód wskazał, że pozwany zlecił mu – w dniu 9 sierpnia 2012 r. – dostawę kruszywa na boisko sportowe w P. przy ul. (...). Powód wykonał usługę transportową, sprzedał kruszywo i granit oraz wystawił faktury na łączną kwotę 42.686,05 zł. Pozwany uregulował swoje zadłużenie wobec powoda tylko częściowo na kwotę 23.000zł.

Wyrokiem z 21 lutego 2014r., wydanym w sprawie o sygn. akt X GC 628/13 Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. X Wydział Gospodarczy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 19.686,04 zł wraz z ustawowymi odsetkami

liczonymi od kwoty 7.566,11 zł od 11 września 2012r. do dnia zapłaty, od kwoty 2.706zł od 19 września 2012r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 9.413,93 zł od 21 września 2012r. do dnia zapłaty, a także zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 985 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz przyznał pełnomocnikowi pozwanego ze Skarbu Państwa kwotę 2.400zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

Strony prowadzą działalność gospodarczą. Pozwany 9 sierpnia 2012r. zlecił powodowi dostawę kruszywa i granitu na boisko sportowe w P. przy ul. (...) według następujących cen: pospółka - 19,50 zł/tona, kruszywo 0-31,5 za 62zł/tona, kruszywa 0-0,4 za 72zł/tona. Zgodnie z zamówieniem powód dostarczył pozwanemu zakupiony towar. W związku z realizacją zamówienia powód wystawił na rzecz pozwanego następujące faktury VAT: nr (...) z 27 sierpnia 2012r. na kwotę 30.566,12 zł, oznaczając termin zapłaty na 10 września 2012 r., nr 19/08/2012 z 28 sierpnia 2012 r. na kwotę 2.706zł, oznaczając termin zapłaty na 18 września 2012 r., nr 5/09/2012 z 6 września 2012 r. na kwotę 9.413,93 zł, oznaczając termin zapłaty na 20 września 2012 r. Pozwany uregulował swoje zadłużenie wobec powoda tylko częściowo, dokonując wpłaty w wysokości 10.000zł tytułem faktury VAT nr (...). Pismem z 5 listopada 2012 r. powód wezwał pozwanego do uregulowania kwoty 32.686,05 zł. W odpowiedzi na wezwanie do zapłaty pozwany tłumaczył, że sytuacja finansowa nie pozwala mu na spłatę zadłużenia. Pozwany dokonał kolejnej wpłaty na poczet faktury VAT (...) w wysokości 13.000,00 zł, w wyniku czego do zapłaty pozostała kwota 19.686,04 zł.

Sąd Rejonowy powyższy stan faktyczny ustalił na podstawie dowodów z dokumentów. Sąd oddalił wniosek pozwanego o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron podając, że zgodnie z art. 299 k.p.c. dowód ten ma charakter posiłkowy i może zostać przeprowadzony wtedy, gdy po wyczerpaniu środków dowodowych pozostaną nie wyjaśnione fakty, o istotnym znaczeniu dla rozstrzygnięcia sprawy. Mając na uwadze zgromadzony w sprawie materiał dowodowy oraz stanowiska stron zawarte w pismach procesowych Sąd I instancji uznał, że wszelkie okoliczności przedmiotowej sprawy zostały dostatecznie wyjaśnione i nie ma potrzeby przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron.

Sąd Rejonowy wskazał również, że wnioski dowodowe powoda zawarte w piśmie z 27 maja 2013r. nie są, wbrew twierdzeniom pozwanego, spóźnione, gdyż powód w czternastodniowym terminie, wyznaczonym przez Przewodniczącego zarządzeniem z 5 kwietnia 2013r., ustosunkował się do podniesionych w sprzeciwie od nakazu zapłaty zarzutów, zatem twierdzenia i wnioski dowodowe zawarte w tym piśmie nie mogły zostać oddalone.

Biorąc pod uwagę zgromadzony w sprawie materiał dowodowy zaoficerowany przez strony Sąd Rejonowy uznał powództwo za zasadne w całości.

Stosunek prawny łączący powoda oraz pozwanego Sąd zakwalifikował jako umowę sprzedaży. Wskazał, że na powodzie ciążył obowiązek udowodnienia istnienia roszczenia stanowiącego podstawę powództwa - co też powód uczynił. Powód, przedstawiając faktury VAT i dokumenty potwierdzające dostarczenie zakupionych towarów udowodnił fakt zawarcia umów z pozwanym i warunki na jakich umowy te zawarto (w tym terminy płatności) oraz fakt dostarczenia towaru. Umowy sprzedaży zawarte pomiędzy stronami dokumentowane były każdorazowo fakturami VAT, które szczegółowo określały wysokość ceny oraz termin płatności ceny przez pozwanego. Sąd podał, iż w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że faktura VAT może stanowić dowód stwierdzający wiarygodność, jeżeli zawiera dane niezbędne do jej identyfikacji. Znaczenie faktury jako dokumentu rozliczeniowego na gruncie prawa podatkowego nie wyłącza możliwości przypisania jej wystawieniu i doręczeniu skutków wynikających z prawa cywilnego (tu powołano wyrok Sądu Najwyższego z 24 czerwca 2004 r., III CK 173/03, Lex nr 174179). Ponadto w praktyce gospodarczej faktura VAT jest powszechnie stosowanym dokumentem rozliczeniowym. Jej doręczenie umożliwia dłużnikowi podjęcie czynności mających na celu sprawdzenie, czy świadczenie jest zasadne co do zasady jak i co do wysokości. Zawieranie pisemnych umów dokumentujących każdą transakcję stanowiłoby barierę dla prawidłowego funkcjonowania obrotu gospodarczego i często jedynym dokumentem związanym z transakcją handlową stron jest właśnie faktura VAT. Sąd Rejonowy wskazał zatem, że wbrew twierdzeniom pozwanego faktury VAT w sposób pośredni dowodzą istnienia pomiędzy stronami stosunku zobowiązaniowego i stanowią podstawę

do żądania przez powoda zapłaty ceny za dostarczony towar. Dla Sądu było istotne, że pozwany podpisał faktury VAT wystawione tytułem sprzedaży zamówionego przez niego towaru. Pozwany nie zakwestionował, że podpisy na fakturach nie pochodzą od niego, zatem należy przyjąć, że pozwany zaakceptował faktury VAT potwierdzające umowy sprzedaży łączące strony. Faktura VAT podpisana przez obie strony umowy stanowi ślad, potwierdzenie na piśmie zawarcia umowy o treści, jaka została w treści faktury ujawniona, a więc w tym wypadku co do stron umowy, charakteru prawnego łączącej strony umowy, rodzaju i wysokości świadczenia oraz co do warunków zapłaty (terminu i sposobu). Podpisując fakturę strony składają oświadczenie, że akceptują postanowienia umowne ujawnione w treści faktury. Pozwany, podpisując przedmiotowe faktury VAT, zaakceptował postanowienia umowy sprzedaży oraz potwierdził fakt otrzymania towaru.

Następnie Sąd Rejonowy podał, iż pozwany uznając, że towar został mu wydany w stanie niezpełnym mógł skorzystać z uprawnień przysługujących z tytułu rękojmi za wady fizyczne wskazanych w art. 560 k.c. Sąd uznał, iż w niniejszej sprawie nie było sytuacji, w której pozwany wskazałby, z którego uprawnienia z tytułu rękojmi korzysta. Fakt ten winien wykazać i udowodnić pozwany (art. 6 k.c.). Skoro pozwany podnosił, że rzeczy sprzedane zostały mu wydane w stanie niezpełnym – niezrozumiałym jest, dlaczego nie skorzystał on z uprawnień wynikających z rękojmi - zgodnie z art. 560 k.c.

Ponadto Sąd Rejonowy stwierdził, że pozwany utracił możliwość dochodzenia swych uprawnień w drodze rękojmi i skorzystania z przepisu art. 560 k.c., przede wszystkim dlatego, że przepis art. 563 § 2 k.c. przewiduje, że przy sprzedaży między osobami prowadzącymi działalność gospodarczą utrata uprawnień z tytułu rękojmi następuje, jeżeli kupujący nie zbadał rzeczy w czasie i w sposób przyjęty przy rzeczach tego rodzaju i nie zawiadomił niezwłocznie sprzedawcy o dostrzeżonej wadzie. Zebrany materiał dowodowy w niniejszej sprawie nie wykazał, że pozwany niezwłocznie tj. po wykryciu wady zgłosił fakt ten powodowi.

Ponadto pozwany, wbrew podnoszonym zarzutom, w żaden sposób nie udowodnił, aby strony uzgodniły, iż wpłaty dokonane przez pozwanego w wysokości 10.000zł i 13.000zł wyczerpywały roszczenia powoda wynikające z łączących strony umów sprzedaży, a powód powyższym okolicznościom kategorycznie zaprzeczył. Pozwany podnosząc zarzut dotyczący uzgodnień stron co do zapłaty ceny powinien okoliczność tę wykazać w myśl art. 6 k.c., czego jednak nie uczynił, zatem sąd uznał zarzut ten za bezzasadny. Pozwany uprzednio bowiem argumentował, że nie uiszczenie należności dochodzonej przez powoda wynikało z trudnej sytuacji finansowej w jakiej się znalazł. Sąd I instancji zaznaczył, że trudna sytuacja finansowa pozwanego nie może prowadzić do skutecznego uchylenia się od obowiązku zapłaty. Trudna sytuacja finansowa strony pozwanej, nawet w przypadku, jeżeli taka okoliczność ma rzeczywiście miejsce, nie może stanowić przesłanki do uznania, że pozwany może w związku z tym uchylić się skutecznie od obowiązku zapłaty należnej powodowi ceny za sprzedany towar.

Odnosząc powyższe do stanu faktycznego niniejszej sprawy, Sąd stwierdził, iż strony zawarły umowę sprzedaży kruszywa i granitu. Zgodnie z tą umową powód dostarczył pozwanemu zamówiony przez niego towar. Powód w sposób należyty wykazał fakt dostarczenia towaru pozwanemu, przedkładając dokumenty WZ, niwecząc tym samym twierdzenia pozwanego dotyczącego dostarczenia tylko części towaru.

Sąd - w świetle załączonych do pozwu faktur VAT i dokumentów wydania towaru uznał powodztwo za udowodnione zarówno co do zasady, jak i co do wysokości.

Powód zgodnie z ogólnym ciężarem dowodu wynikającym z art. 6 k.c. wykazał istnienie i zasadność swojego roszczenia, tj. zawarcie z pozwanym umowy sprzedaży o określonej treści, w szczególności ustaloną przez strony cenę oraz termin jej zapłaty i fakt spełnienia świadczenia objętego wystawionymi fakturami VAT. Z kolei pozwany, jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wykazał, iż roszczenie powoda nie znajduje podstaw.

O kosztach procesu sąd orzekł w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik pozwanego ustanowiony z urzędu, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez dokonanie błędnej wykładni oświadczeń woli stron i przyjęcie, iż podpisanie przez pozwanego faktur VAT stanowiło akceptację postanowień umowy oraz potwierdzenie przez niego faktu otrzymania towaru w ilości wynikającej z faktur VAT, podczas gdy swoim podpisem potwierdził on jedynie odbiór faktury, co wynika wprost zarówno z treści dokumentu jak i z okoliczności sprawy;

II. naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na wynik sprawy, to jest:

1. art. 207 § 6 k.p.c. poprzez uwzględnienie twierdzeń powoda i przeprowadzenie dowodu ze zgłoszonych przez powoda w odpowiedzi na sprzeciw od nakazu zapłaty dokumentów WZ, podczas gdy twierdzenia i dowody zgłoszone przez powoda powinny zostać uznane za spóźnione i pominięte przez Sąd I instancji z uwagi na to, że powód miał obowiązek wykazać zasadność i wysokość swojego roszczenia już w pozwie, czego ze swej winy nie uczynił;

2. art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 299 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron na okoliczności wskazane w sprzeciwie od nakazu zapłaty, to jest ilości towaru dostarczonego przez powoda na rzecz pozwanego zgodnie z umową z 9 sierpnia 2012 r. oraz ustaleń stron odnośnie pokrycia wynagrodzenia powoda za dostarczony tytułem tej umowy towar przez płatności w kwocie 10.000zł oraz 13.000zł, podczas gdy okoliczności te mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy a nie zostały wyjaśnione w postępowaniu przed Sądem I instancji;

3. art. 232 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż powód przedstawił stosowne dokumenty i udowodnił otrzymanie przez pozwanego określonej w fakturach VAT ilości towaru, podczas gdy przedłożone przez powoda dokumenty jedynie częściowo potwierdzają dostawę towaru, i w związku z tym przyjęcie przez Sąd I instancji, iż to pozwany miał obowiązek wykazać, jaką ilość towaru faktycznie otrzymał i że skorzystał z uprawnień przysługujących mu tytułem rękojmi;

4. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

a) sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę dowodu z przedłożonych przez powoda faktur VAT i uznanie, iż potwierdzają one wykonanie umowy i odebranie przez pozwanego określonej ilości towaru, podczas gdy nie wynika to ani z treści powołanego dokumentu, ani z okoliczności sprawy,

b) brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i nie odniesienie się przez Sąd I instancji do kwestii, iż dokumenty WZ przedłożone przez powoda jako dowód dostarczenia towaru w znacznej części nie dotyczą prac objętych umową stron z dnia 9 sierpnia 2012 roku, to jest wykonywanych przy ulicy (...) 1 w P., ale odnoszą się do zupełnie innych lokalizacji, to jest ulic (...) w P., a więc nieobjętych podstawą faktyczną pozwu, mimo iż kwestia ta została podniesiona przez pełnomocnika pozwanego na rozprawie w dniu 21 lutego 2014 roku,

c) brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego i nieuwzględnienie przez Sąd I instancji braku podpisów pozwanego na części dokumentów WZ przedłożonych przez powoda jako dowód dostarczenia towaru, mimo iż kwestia ta została podniesiona przez pełnomocnika pozwanego na rozprawie w dniu 21 lutego 2014 roku,

d) brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez nieodniesienie się przez Sąd I instancji do kwestii, iż odpowiedź pozwanego na wezwanie do zapłaty z dnia 12 grudnia 2012 roku nie dotyczy umowy stanowiącej podstawę faktyczną żądania pozwu, czyli umowy z dnia 9 sierpnia 2012 r., odnoszącej się do prac przy ulicy (...) 1 w

P., ale prac wykonywanych przy ulicy (...) w P.,
mimo iż kwestia ta została podniesiona przez pełnomocnika pozwanego na
rozprawie w dniu 21 lutego 2014 roku;

5. art. 321 k.p.c. poprzez uwzględnienie powództwa co do roszczenia nie opartego na podstawie faktycznej wskazanej przez powoda, to jest na podstawie okoliczności nie odnoszących się do umowy stron z dnia 9 sierpnia 2012 r. o dostarczenie towaru na ulicę (...) l w P..

Mając na uwadze powyższe pełnomocnik powoda wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za obydwie instancje, przyznanie pełnomocnikowi pozwanego kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu, nieopłaconych nawet w części, według norm przepisanych.

Nadto, na podstawie art. 380 k.p.c. pełnomocnik powoda wniósł o uchylenie postanowienia Sądu I instancji w przedmiocie oddalenia wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron na okoliczności wskazane w sprzeciwie od nakazu zapłaty oraz wniósł o przeprowadzenie przez Sąd II instancji dowodu z przesłuchania stron na okoliczności wskazane w sprzeciwie od nakazu zapłaty, to jest ilości towaru dostarczonego pozwanemu przez powoda zgodnie z umową z 9 sierpnia 2012 roku oraz uzgodnień stron odnośnie pokrycia wynagrodzenia powoda za dostarczony tytułem tej umowy towar przez płatności w kwocie 10.000 zł oraz 13.000 zł.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego okazała się niezasadna.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, ponieważ znajdują one oparcie w zebranych w sprawie przez Sąd Rejonowy i uzupełnionym przez sąd odwoławczy zgodnie z wnioskiem apelacji materiale dowodowym, i wynikają w sposób logiczny z treści tych dowodów.

Przed przystąpieniem do analizy poszczególnych zarzutów apelacyjnych zważyć należy, iż postępowanie apelacyjne ma merytoryczny charakter i jest dalszym ciągiem postępowania rozpoczętego przed sądem pierwszej instancji. Sąd Okręgowy zatem, celem pełnego rozważenia okoliczności faktycznych sprawy, dopuścił w postępowaniu odwoławczym, zgodnie z wnioskiem pozwanego zawartym w apelacji i tezą dowodową tam zaproponowaną, uznając jego argumenty zawarte w zarzucie II. 2 za trafne, dowód z przesłuchania stron na okoliczność ilości towaru dostarczonego przez powoda zgodnie z umową z 9 sierpnia 2012 r. oraz uzgodnień stron co do wysokości wynagrodzenia należnego powodowi za dostarczony na podstawie tej umowy towar. W sprawie bowiem wbrew stanowisku Sądu I instancji zachodziły przesłanki do przeprowadzenia tego dowodu, a mianowicie po wyczerpaniu środków dowodowych przy uwzględnieniu stanowisk procesowych stron pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Pozwany jednakże bez usprawiedliwienia nie stawił się na termin rozprawy, na którym przeprowadzony został ten dowód, pomimo pouczenia go o skutkach niestawiennictwa, zatem jego przesłuchanie nie było możliwe, a Sąd Okręgowy ograniczył dowód z przesłuchania stron do przesłuchania powoda zgodnie z art. 302§1 zdanie drugie kpc. Złożone przez powoda zeznania sąd II instancji ocenił jako wiarygodne w całości, były bowiem szczerze i spójne ze zgromadzonymi w sprawie wcześniej dowodami oraz nie budziły wątpliwości pod względem zgodności z zasadami doświadczenia życiowego i logiki. Na podstawie jego zeznań Sąd uzupełnił ustalenia Sądu Rejonowego o to, że pozwany w pierw umówił się z powodem 9 sierpnia 2012r. na dostawę kruszywa na boisko sportowe w P. przy ul. (...) w cenach opisanych w piśmie z 9 sierpnia 2012r. (k. 7) i z terminem płatności tam zadeklarowanym, a następnie pozwany zwrócił się telefonicznie do powoda z zapytaniem, czy za ustalone 9 sierpnia 2012r. wynagrodzenie powód dostarczy kruszywo także na inne budowy, a powód zgodził się i te dostawy wykonał.

Przy każdej dostawie powód sporządzał dokumenty WZ, które następnie pozwany weryfikował i akceptował, a na tej podstawie były wystawiane faktury VAT załączone do pozwu. Pozwany nie kwestionował faktur, gdy je podpisywał.

W świetle powyższych ustaleń faktycznych zauważyć trzeba, że nie ulega wątpliwości, iż powód do pozwu nie załączył sporządzonej pomiędzy stronami na piśmie umowy sprzedaży ani podpisanych przez pozwanego dowodów wydania wszystkich towarów. Sama faktura VAT nie stanowi co do zasady bezpośredniego dowodu zawarcia umowy. Pismo to jest bowiem dokumentem prywatnym i stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie (art. 245 k.p.c.). Z samego faktu podpisania faktury w zakresie potwierdzenia odbioru samej faktury nie można zawsze wywodzić przyznania dokonania sprzedaży, potwierdzenie odbioru towaru i uznania roszczeń sprzedawcy. Jednakże w określonych stanach faktycznych faktura nabiera zgoła innego znaczenia. Przytoczyć w tym zakresie należy w pierwszej kolejności stanowisko judykatury, iż fakturze VAT można przypisać szersze znaczenie na gruncie prawa cywilnego, niż tylko uznanie jej za dokument księgowy. Sąd Najwyższy wskazał m.in., że przez wystawienie faktury VAT, zawierającej wszystkie niezbędne dane dla jej identyfikacji, może nastąpić stwierdzenie istnienia wierzytelności. Znaczenie faktury jako dokumentu rozliczeniowego na gruncie prawa podatkowego (określającego jakie dane konieczne z punktu widzenia jego celów powinna zawierać) nie wyłącza możliwości przypisania jej wystawieniu i doręczeniu skutków wynikających z prawa cywilnego (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19 maja 1992 r., III CZP 56/92, OSNC 1992, nr 12, poz. 219).

Zauważyć trzeba też, że obecnie obowiązujące przepisy nie przewidują wymogu złożenia przez sprzedawcę i kupującego podpisów na fakturze VAT, czyniąc te podpisy jedynie fakultatywnymi. Uprzednio obowiązujący § 35 ust. 8 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 marca 2002 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz. U. 2002 r. Nr 27 poz. 268 ze zm.), który obowiązywał w okresie do 1 maja 2004 r. taki wymóg zawierał. Obecne przepisy nie wymagają już podpisu sprzedawcy ani nabywcy na fakturze VAT (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 1 marca 2007 r., I ACa 1096/2006). Pozwany, jako profesjonalny podmiot obrotu gospodarczego musiał mieć świadomość powyższej zmiany i skutków jakie wywołała. Skoro – mimo braku takiego wymogu – zdecydował się na złożenie podpisu na fakturze VAT, czynności tej można i należy przypisać szersze, świadomie przyjęte przez podpisującego, znaczenie - zaakceptowanie treści faktury VAT, a nie jedynie pokwitowanie jej odbioru, bez znajomości jej treści. Pozwany dysponuje obecnie możliwością odmówienia podpisu pod fakturą – skoro tego nie uczynił, a zdecydował się na jej podpisanie, uznać należy, że w ten sposób zaakceptował jej treść.

Podstawę do takiego wnioskowania można także wyprowadzić z faktu, iż pozwany po otrzymaniu spornych faktur nie zakwestionował ich zasadności, podpisał je, a następnie częściowo uiszczył należności objęte fakturami. Tymczasem gdyby pozwany kwestionował istnienie stosunku obligacyjnego pomiędzy stronami i prawidłowość realizacji umowy z pewnością nie przystąpiłby do regulowania należności objętej spornymi fakturami, póki nie doszłoby do wykonania umowy. Pozwany jest przedsiębiorcą i jego działania oceniane są przy uwzględnieniu zawodowego charakteru prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, co uzasadnia zwiększone oczekiwania, co do umiejętności, wiedzy, skrupulatności i rzetelności, zapobiegliwości i zdolności przewidywania. Obejmuje także znajomość obowiązującego prawa oraz następstw z niego wynikających w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej. Pozwany zatem z pewnością postarałby się najpierw o wykonania umowy, czy chociażby zgłoszenie swych zastrzeżeń drugiej stronie, a dopiero później rozważałby uregulowanie należności.

Nie ma znaczenia dla sprawy to, że na fakturach przekazanych przez powoda znajdował się szereg pozycji, które w części nie dotyczyły dostawy kruszywa na ulicę (...). Jak bowiem zeznał powód – umowa zawarta z pozwanym uległa rozszerzeniu w trakcie jej wykonywania, bowiem pozwany zlecił powodowi dostawę kruszywa także na inne budowy. Jednocześnie, jak wyżej wskazywano, pozwany podpisał przedmiotowe faktury VAT, co należy interpretować jako potwierdzenie obowiązywania umowy także w zakresie dostaw na inne budowy, a nie tylko na ulicę (...).

Należy też podkreślić, że Sąd I instancji rozstrzygając o zasadności roszczenia powoda wziął pod uwagę nie tylko faktury VAT, ale wszystkie zebrane w sprawie dowody, w tym dowody pośrednie, które uprawniały do poczynienia

przez Sąd ustaleń co do nawiązania pomiędzy stronami stosunku obligacyjnego, na który powoływał się powód i z którego wywodził roszczenie, i jego prawidłowego wykonania.

Całokształt ustalonych okoliczności faktycznych sprawy pozwolił na uznanie, że podpisanie przez pozwanego faktur należy poczytywać w stanie faktycznym tej sprawy za potwierdzenie postanowień umowy łączącej strony opisaną przez powoda w zeznaniu oraz potwierdzenie otrzymania przez niego towaru, a nie jedynie potwierdzenie odbioru faktur, do czego odwoływał się apelujący.

Zauważyć bowiem trzeba, że nie tylko z faktur VAT, ale i z pozostałych dowodów zgromadzonych w sprawie tj. zamówienia, dokumentów WZ oraz zeznań powoda, wynika jasny i logiczny przebieg współpracy pomiędzy stronami. Pozwany 9 sierpnia 2012r. zlecił powodowi dostawę kruszywa i granitu na boisko sportowe w P. przy ul. (...) według cen wskazanych w zamówieniu, następnie powód dostarczył pozwanemu zakupiony towar, przy czym na prośbę pozwanego rozszerzono zakres zawartej umowy i dostawy odbywały się w różne miejsca wskazywane przez pozwanego. Pozwany weryfikował i akceptował poszczególne dokumenty WZ, a powód na tej podstawie wystawił na rzecz pozwanego faktury VAT na łączną kwotę 42.686,05 zł za wszystkie zrealizowane dostawy kruszywa wraz z transportem. Podpis pod fakturą złożony przez pozwanego należało więc w sprawie tej potraktować jako dowód wykonania i postanowień umowy stron. Pozwany uścił jednak na rzecz powoda jedynie kwoty 23.000zł. Taki ciąg zdarzeń – logiczny i zgodny z zasadami doświadczenia życiowego wyłania się z przeprowadzonych w sprawie dowodów.

Pozwany nie wykazał natomiast w żaden sposób, aby prócz powyższych zdarzeń – nie zakwestionowanych skutecznie przez niego – wystąpiły inne okoliczności mające wpływ na wymagalność roszczenia (przykładowo: odstąpienie od umowy, obniżenie ceny, prolongata zapłaty). Tym samym brak było podstaw, aby kwestionować ciąg zdarzeń przedstawionych przez powoda i wykazanych przez niego za pomocą dowodów. Pozwany natomiast nie wykazał żadnej okoliczności mogącej podważać zasadność dochodzonego roszczenia. Nadto niestawiennictwo pozwanego na dowód z przesłuchania stron należy negatywnie ocenić w świetle art. 233§2kpc. Pozwany zrezygnował z przesłuchania go w charakterze strony i nie stawiał się na rozprawę bez żadnego usprawiedliwienia. W ocenie Sądu argumentacja pozwanego, że umowa nie została wykonana, a w wyniku tego strony ustaliły niższe wynagrodzenie, jest niczym innym jak przyjętą na poczet tego procesu linią obrony.

Co do zasady zgodzić się można z Sądem Rejonowym, że pozwany nie wykazał, aby realizował swe uprawnienia z tytułu niewykonania umowy lub odstąpił od umowy, co ewentualnie uprawniałoby go do wstrzymania się z płatnością, jednakże pozwany na takie się nawet nie powoływał. Stanowisko pozwanego zajęte w sprawie nakierowane było jedynie na kwestionowanie zrealizowanych dostaw kruszywa na inne place budowy niż przy ul. (...) w P.. Z uwagi jednak na wcześniej opisane dokonane ustalenie o rozszerzeniu zakresu umowy z 9 sierpnia 2012r.- stanowisko to nie potwierdziło się.

W ocenie Sądu Okręgowego o wykonaniu umowy przez powoda zgodnie z wystawionymi fakturami VAT świadczy także i to, że pozwany w odpowiedzi na wezwanie do zapłaty w żaden sposób nie podniósł ewentualnych roszczeń z tytułu niewykonania umowy. Nie kwestionował tego, że dochodzona przez powoda kwota jest mu należna, a powoływał się jedynie na okoliczności związane ze swą sytuacją finansową. Również i ten fakt należy interpretować jako pośrednie przyznanie zawarcia i wykonania przez powoda umowy. Wreszcie o akceptacji i potwierdzeniu wykonania umowy przez powoda świadczy fakt podpisania faktur przez pozwanego, a następnie nie kwestionowania ich treści.

Odnosząc się do przywołanego przez skarżącego do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2003 r. (I CKN 7/2001), zgodnie z którym znaczenie przyjęcia faktury polega na oświadczeniu przez dłużnika gotowości podjęcia czynności mających na celu sprawdzenie zasadności świadczenia oraz wykonania czynności księgowo-finansowych przygotowujących spełnienie świadczenia, zasadniczo zgodzić należy się z tezą tego orzeczenia. Skarżący pomija jednak, iż pozwany, po otrzymaniu i podpisaniu faktury VAT, nie miał żadnych zastrzeżeń co do zasadności świadczenia i przystąpił do jego spełnienia, tym samym interpretacja wskazana w przywołanym orzeczeniu nie ma zastosowania w niniejszej sprawie.

Sąd Rejonowy, wbrew twierdzeniom apelującego, nie oparł swego rozstrzygnięcia jedynie na fakcie podpisania faktur przez pozwanego. To szereg okoliczności sprawy doprowadził do uznania, że pozwany, podpisując faktury VAT, zaakceptował i potwierdził wykonanie umowy przez powoda oraz zasadność i wysokość należnego powodowi z tego tytułu wynagrodzenia. Wobec powyższego zarzut naruszenia przez Sąd art. 65 § 1 i 2 k.c. był chybiony.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 207 § 6 k.p.c. wskazać należy, iż twierdzenia powoda oraz wnioski o przeprowadzenie dowodu z dokumentów WZ zawarte w odpowiedzi na sprzeciw od nakazu zapłaty nie były spóźnione. Jak już bowiem podał Sąd Rejonowy - powód złożył wniosek dowodowy w czternastodniowym terminie, wyznaczonym przez Przewodniczącego zarządzeniem z 5 kwietnia 2013 r. Wbrew twierdzeniom skarżącego powód nie miał wcześniej obowiązku przewidywania zarzutów pozwanego, w szczególności zarzutu niewykonania umowy i w konsekwencji powoływania wszelkich dowodów już w pozwie, skoro w odpowiedzi na wezwanie do zapłaty zarzutów takich nie podnosił. .

Jak już wyżej wyjaśniono w odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 299 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie przez Sąd I instancji, iż wszelkie okoliczności mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy zostały wyjaśnione, a dowód z przesłuchania stron nie był już w tym postępowaniu potrzebny, Sąd Okręgowy, uznając zasadność tego zarzutu, przeprowadził ten dowód w postępowaniu odwoławczym. Ostatecznie uchybienie to usunięto w postępowaniu odwoławczym, niemniej jednak okoliczność ta nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia, albowiem pozwany, który o przeprowadzenie dowodu wnioskował, nie stawiał się na rozprawę, rezygnując tym samym z przedstawienia sądowi dowodu ze swoich zeznań.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 232 k.p.c. ponownie należy wskazać, iż wbrew stanowisku skarżącego powód wykazał, iż wykonał swoje zobowiązanie na rzecz pozwanego, i to nie tylko za pomocą przedłożonych przez powoda faktur VAT i dokumentów WZ, ale za pomocą wszelkich dostępnych dowodów, w tym także swych zeznań.

Rozważając zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w pierwszej kolejności wskazać należy, iż stosownie do dyspozycji art. 233 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena, dokonywana jest na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a nadto winna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i - ważąc ich moc oraz wiarygodność - odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. (por. wyrok s.apel. w Białymstoku z dnia 12.10.2012 r. LEX nr 1223145).

Zarzut apelującego skupia się natomiast na przyjęciu odmiennej niż Sąd Rejonowy oceny dowodów w postaci faktur VAT i dokumentów WZ. Skarżący nie wskazuje jednakże, aby Sąd I instancji ocenił te dowody w sposób pozbawiony logiki, w oderwaniu od innych okoliczności sprawy, czy też w sposób wybiórczy. Już z tej przyczyny zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. należy uznać za chybiony.

Nadto nie sposób uznać, aby Sąd Rejonowy dokonał sprzecznej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oceny dowodu z przedłożonych przez powoda faktur VAT i okoliczności ich podpisania, jak już bowiem powyżej szczegółowo rozważano, o uznaniu, że faktury stanowią w stanie faktycznym tej sprawy dowód wykonania przez powoda umowy, świadczy szereg okoliczności, tworzących jasny, logiczny i przekonujący obraz sprawy. Pozwany nie przedstawił natomiast argumentacji, która tę ocenę by podważała.

Okoliczność nie poczynienia przez Sąd I instancji rozważań co do kwestii podnoszonych przez pozwanego dotyczących dostaw na ulice (...) w P. nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie. Z materiału dowodowego zgromadzonego

w sprawie wynikało bowiem, że umowa zawarta pomiędzy nim, a pozwanym dotyczyła dostaw w różne miejsca, a poszczególne miejsca i przedmioty dostawy zostały wskazane w treści dokumentów WZ i faktur, następnie przez pozwanego zweryfikowanych, niekwestionowanych i zaakceptowanych przez podpisanie. Również i nie sposób uznać, aby uchybieniem było nie odniesienie się przez Sąd Rejonowy do tego, iż na części dokumentów WZ nie widniały podpisy pozwanego, ale innych osób, zgodnym bowiem z doświadczeniem życiowym jest to, że podpisy na takich dokumentach nie zawsze składa jednoosobowo działający przedsiębiorca, ale osoby obecne na miejscu dostawy, odbierające towar, tym bardziej, że kruszywo było dostarczane nie do miejsca prowadzenia działalności gospodarczej przez pozwanego, a na placie budowy przez niego wskazane. Powód zeznał przy tym, że pozwany każdorazowo kontrolował, sprawdzał i akceptował dokument WZ, nawet nie podpisany przez niego, i dopiero wtedy, na podstawie tej akceptacji pozwanego powód wystawiał na rzecz pozwanego fakturę VAT. Uznać należy więc, że osoby, których podpisy widnieją na niektórych dokumentach WZ kwitowały odbiór towaru w imieniu pozwanego, skoro ten nie składał później zastrzeżeń, co do ich podpisów.

Nie sposób zgodzić się także i z argumentacją apelującego, jakoby odpowiedź pozwanego na wezwanie do zapłaty z 12 grudnia 2012 r. nie odnosiła się do całości umowy stanowiącej podstawę faktyczną żądania pozwu. Wykładnia tego pisma jednoznacznie wskazuje, że pozwany przytacza okoliczności budowy przy ul (...) w P. jedynie dlatego, że za te prace nie otrzymał zapłaty, stąd problemy z uiszczeniem należności na rzecz powoda. Powołując się na możliwość wskazania powoda jako podwykonawcy tamtejszemu inwestorowi pozwany dąży jedynie do podania sposobu zaspokojenia roszczeń powoda, a nie do wykazania, że powód dostarczał towar jedynie na tę budowę. Nadto, w świetle zeznań powoda co do tego, że dostarczał towar na różne budowy, wskazane przez pozwanego i opisane w treści faktur, nie budzi wątpliwości to, że dostawa na budowę przy ul (...) była jednym z elementów objętych umową, a nie przedmiotem odrębnej umowy.

Co do zarzutu naruszenia art. 321 k.p.c. ponownie podnieść należy, iż powód konsekwentnie jako podstawę faktyczną swojego żądania wskazywał łączącą strony umowę z dnia 9 sierpnia 2012r. Jedynie w jednym miejscu pozwu wskazano, że dostawa kruszywa odbywała się pierwotnie na ulicę (...) l w P., z pozostałych twierdzeń i zeznań powoda, a także z przedłożonych przez niego dowodów z dokumentów, jednoznacznie wynikało natomiast, że umowa ostatecznie wola stron dotyczyła różnych miejsc dostawy. Potwierdzeniem tego wniosku są także zeznania powoda, który podał, że w ramach zawartej z pozwanym umowy dostarczył towar na różne budowy. Okoliczność tę należy zatem uznać za dostatecznie wyjaśnioną i nie budzącą wątpliwości.

Oczywiście chybiony jest zarzut apelującego, jakoby Sąd Rejonowy winien uznać, że przekazana powodowi kwota łącznie 23.000zł wyczerpywała roszczenie powoda z tytułu wykonania umowy z 9 sierpnia 2012 r., a brak było podstaw do przyjęcia, iż pozwany był zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda jakichkolwiek dalszych kwot tytułem wspomnianej umowy. Pozwany nie przedstawił żadnego dowodu na okoliczność poczynienia ustaleń co do tego, że kwota 23.000 zł stanowi zapłatę za całość sprzedanego i przywiezionego przez powoda towaru. Nie sposób uznać zatem – jedynie na podstawie gołosłownych twierdzeń pozwanego – że ten skutecznie zakwestionował wykonanie umowy przez powoda, a strony zawarły porozumienie modyfikujące wysokość wynagrodzenia. Z przedłożonych przez powoda faktur wynika natomiast, jaką kwotę winien uiścić na rzecz powoda pozwany i ten dowód słusznie Sąd uznał za podstawę ustaleń faktycznych, w szczególności – jak wyżej wskazywano – w powiązaniu z pozostałymi okolicznościami sprawy.

Mając powyższe na względzie apelacja pozwanego jako nieuzasadniona na podstawie art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd II instancji rozstrzygnął na mocy art. 98 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.), obciążając nimi pozwanego jako stronę przegrywającą spór w instancji odwoławczej. Na zasądzoną kwotę składały się koszty zastępstwa procesowego

za instancję odwoławczą w kwocie 1.200zł. Sąd orzekając o wysokości tych kosztów uwzględnił nakład pracy pełnomocnika powoda oraz czynności podjęte przez niego w II instancji.

Na podstawie § 2 pkt 3 i § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt. 1 i § 15 pkt.1 cyt. wyżej rozporządzenia Sąd przyznał pełnomocnikowi pozwanego od Skarbu Państwa koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSO J. W. SSO E. K. SSO M. G. - M.